

Στην έναρξη της εκδήλωσης, η κα **Μαρία Θεοδουλίδου**, Group Purchasing & Corporate Governance Director του Ομίλου Furlis και Πρόεδρος της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης, αναφέρθηκε στην επιτακτική ανάγκη να ακουστεί και η φωνή των μη εισηγμένων για όλες τις πτυχές της εταιρικής διακυβέρνησης όπως, οι σχέσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, η σύγκρουση συμφερόντων, η διάκριση αρμοδιοτήτων, οι αποδοχές, η διαδοχή, η λειτουργία του Δ.Σ. και οι διοικητικοί ρόλοι, η διαχείριση κινδύνων, η κανονιστική συμμόρφωση, ο εσωτερικός έλεγχος και οι δικλείδες ασφαλείας. Μοιράστηκε επίσης, την άποψη της Επιτροπής ότι πολλές από τις μη εισηγμένες εταιρείες μπορεί να είναι αφενός συνθετότερες και πολυπλοκότερες ως προς τη διακυβέρνηση, δομή, οργάνωση και λειτουργία τους από πολλές εισηγμένες εταιρείες, αφετέρου μπορεί να είναι μεγαλύτερες ως προς τις πωλήσεις τους ή το σύνολο του ενεργητικού τους, ή τον αριθμό των εργαζομένων τους ή τα κέρδη τους και συνεπώς ότι έχει σχέση με τη σωστή εταιρική διακυβέρνηση από πλευράς βέλτιστων πρακτικών και οφέλους, τις αφορά και μάλιστα ίσως και περισσότερο από τις εισηγμένες.

Ο κ. **Φάνης Ματσόπουλος**, μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ΕΒΕΑ, τόνισε την ανάγκη για τη θέσπιση ευέλικτου πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης για τις μη εισηγμένες εταιρείες, τη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας και τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής, την αύξηση των χρηματοδοτήσεων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που σήκωσαν το βάρος της δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας τα πέτρινα χρόνια της λιτότητας και την εμπέδωση κουλτούρας συνεργασίας στο σύνολο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ο κ. **Παναγιώτης Δασμάνογλου**, Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης της Εθνικής Τράπεζας, αναφέρθηκε στο ότι οι τράπεζες καλύπτονται από ένα αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο απαιτεί την καλή γνώση της διακυβέρνησης των πελατών τους και την αύξηση του επιπέδου διακυβέρνησής τους. Υπάρχουν διαφορές σε αυτά που αναμένονται από τις μη εισηγμένες εταιρείες οπότε, κατ' αυτό τον τρόπο εισάγεται και η έννοια του «Customized Governance» τηρουμένης βέβαια της αρχής της αναλογικότητας. Έκανε αναφορά στις φιλοδοξίες που πρέπει να έχουν οι εταιρείες αυτές για να αποφύγουν την «Επιχειρηματική Μοναξιά» ή την «Επιχειρηματική Απομόνωση». Οι φιλοδοξίες μπορεί να αφορούν στη μακροπρόθεσμη μεγέθυνση, την ανάπτυξη επιχειρηματικής στρατηγικής και διατύπωση καθαρής αποστολής αλλά και την ανάπτυξη εταιρικής κουλτούρας.

Ειδικότερα, ως προς τα κριτήρια αξιολόγησης των μη εισηγμένων εταιρειών στα πλαίσια χρηματοδοτήσεων, ο κ. Δασμάνογλου ανέφερε ότι είναι ευρεία η χρήση ερωτηματολογίων, προσαρμοσμένων όμως ως προς τη συνθετότητα και τον τύπο της εταιρείας. Ως κριτήρια διακυβέρνησης που λαμβάνονται υπόψη, ανέφερε τη σύνθεση του Δ.Σ., τις γνώσεις του αντικειμένου της εταιρείας από τα μέλη του, την ύπαρξη

συμβουλευτικών οργάνων, τη διαφορετικότητα των μελών διοίκησης, την κατοχύρωση διαφάνειας και τις μεθόδους και πρακτικές διαχείρισης χρηματοοικονομικών δεδομένων.

Στη συνέχεια, ο κ. **Μιχάλης Μητσόπουλος**, Διευθυντής Τομέα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος & Ρυθμιστικών Πολιτικών του ΣΕΒ, αναφέρθηκε στη συμβολή του ΣΕΒ στην ανάπτυξη της εταιρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα, μέσα από καινοτόμες πρωτοβουλίες που είχαν αναληφθεί ήδη από τη δεκαετία του 2000 ενώ, επεσήμανε ότι μετά από αρκετά χρόνια πλέον, «το νερό έχει μπει στο αυλάκι» εξηγώντας ότι αρκετές εταιρείες έχουν κάνει σημαντικά βήματα και πλέον η αγορά αναμένει από όλες τις μη εισηγμένες να εφαρμόσουν καλές πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης και να τις αντιμετωπίσουν ως εργαλείο αύξησης της ανταγωνιστικότητάς τους.

Στην ενδιαφέρουσα συζήτηση που έλαβε χώρα μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών ακούστηκαν πολύ σημαντικές απόψεις.

Η κα **Μαρίνα Μαυρομάτη**, Διευθύνουσα Σύμβουλος του Ομίλου Printec, είπε ότι αν και μη εισηγμένη η εταιρεία και άρα με περιορισμένες απαιτήσεις, ήταν οι πελάτες τους και η νομοθεσία που τους καλύπτει που τους οδήγησαν στην διαδικασία υιοθέτησης σχετικών αρχών. Το 2016 έλαβαν το πρώτο ερωτηματολόγιο και αντί του "κόστους αδράνειας" επέλεξαν τον δύσκολο και δαπανηρό δρόμο που ενδυναμώνει την αξία, την φήμη και βοηθά την επικοινωνία με τις τράπεζες για την χρηματοδότηση τους. Είναι τελικά μια επένδυση για τον μέτοχο της εταιρείας. Τα θέματα ERM κατέχουν κεντρικό ρόλο στις διαδικασίες όχι ως θέμα απλής καταγραφής, αλλά ουσιαστικής συμμετοχής στην λήψη αποφάσεων και στην matrix δομή που ακολουθούν. Τέλος τα θέματα ακεραιότητας και μέσω χρήσης καναλιού whistleblowing είναι σημαντικός πυλώνας καθώς επιχειρούν σε 16 χώρες με διαφορετικές κουλτούρες και γλώσσες.

Στη συνέχεια, ο κ. **Νικόλαος Πλακόπητας**, Αντιπρόεδρος του Ομίλου Ευρωκλινικής, αναφέρθηκε στο ότι ξεκίνησαν την έκδοση απολογισμών κοινωνικής ευθύνης και βιώσιμης ανάπτυξης πριν 5 χρόνια. Όταν λοιπόν δόθηκαν τα πρώτα ερωτηματολόγια από τους πελάτες τους, είχαν συγκεντρωμένες όλες εκείνες τις πληροφορίες που καταδεικνύουν τις αρχές που ακολουθούν. Κυρίως όμως βοηθά στην εξεύρεση εργαζομένων που συντάσσονται και ταυτίζονται με τις δράσεις τους. Τα θέματα εσωτερικού ελέγχου και προστασίας δεδομένων κατέχουν σημαντική θέση και λόγω της μετοχικής δομής private equity fund όπου το advisory board, βοηθά στις περιπτώσεις conflicting κατευθύνσεων αλλά και στην υιοθέτηση επιστημονικού συμβουλίου για τα αμιγώς επιστημονικά θέματα.

Ο **Πέτρος Σπανός**, Γενικός Διευθυντής της ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ Α.Ε., έκανε αναφορά στις εμπειρίες της εταιρείας του και ειδικότερα στην μετάβαση από το επιχειρείν στο ευ επιχειρείν μέσω ενός συστήματος ποιότητας που ανατροφοδοτείται από την νομοθεσία, τις τράπεζες κλπ. και βοηθά την επιχείρηση να εντοπίζει τα σημεία βελτίωσης, να τα διορθώνει και να προχωρά ικανοποιώντας πελάτες και εργαζομένους. Καλύπτει μια πολυδιάστατη ανάγκη η εφαρμογή, η αποδοχή και η θέληση για την αλλαγή που συνδυάζει το όραμα της εταιρείας ως προς τις βέλτιστες πρακτικές. Και εδώ οι πελάτες και τα θέματα ESG αλλά και ο σκληρός ανταγωνισμός στις αγορές του εξωτερικού κατέδειξαν τον δρόμο για την διαμόρφωση ισορροπίας τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά της εταιρείας.

Και οι τρεις ομιλητές σημείωσαν την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης του περιβάλλοντος εταιρικής διακυβέρνησης τόσο σε καλές πρακτικές όσο και σε διαδικασίες συμμετοχής στα Δ.Σ., διαμόρφωσης οργανογραμμάτων, επιπέδων ευθύνης, διαμόρφωσης στρατηγικής και εκπαίδευσης.

Η κα **Μαρίκα Λάμπρου**, Senior Business Advisor and Writer, έκανε αναφορά στις εμπειρίες που απέκτησε στη μακρόχρονη πορεία της από μη εισηγμένες εταιρείες, αναφέροντας ως σημαντικά θέματα την διατήρηση της ευελιξίας, αλλά και την σωστή εφαρμογή κανόνων και πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης, την ανάγκη οι εταιρείες να κατανοήσουν ότι για να πορευτούν στο μέλλον δεν επαρκούν τα εργαλεία και οι πρακτικές του παρελθόντος, ενώ ανέφερε το θέμα της διαδοχής, της ανάγκης παραμερισμού των «άγραφων κανόνων» και την ανάγκη καταπολέμησης του φόβου για το διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διοίκησης ως τους κρισιμότερους παράγοντες που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι ιδιοκτήτες των μη εισηγμένων εταιριών, για την ενίσχυση της διακυβέρνησης στις εταιρείες τους.

Στο κλείσιμο της εκδήλωσης, η Πρόεδρος της Επιτροπής κα **Μαρία Θεοδουλίδου**, αναφέρθηκε στην ύπαρξη σχετικών προτύπων σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες αλλά και στην δημιουργία από την ECODA ερωτηματολογίου που επιτρέπει στις εταιρείες να αυτοαξιολογηθούν. Επίσης, κοινή διαπίστωση όλων των ομιλητών ήταν η ανάγκη το Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο να συνεχίσει την προσπάθεια ενημέρωσης και εκπαίδευσης των επιχειρήσεων στα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης.